

Це сталося 45 років тому

1 вересня 1968 року оселя академіка-земляка вперше навстіж відчинила свої двері для відвідувачів

У той звичайний буденний день, у вівторок, 6 червня 1961 року, на четвертій сторінці нашого обласного часопису «Вільне життя» прочитав велику статтю Петра Медведика «Академік Гнатюк», присвячену 90-річчю від дня народження вченого, що була опублікована у рубриці «Наші земляки». Стаття проілюстрована унікальною світлиною, на якій сфотографувалися 1905 року у Львові Михайло Коцюбинський, Іван Франко, Володимир Гнатюк.

Знайомлячись із статтею, я в першому абзаці прочитав про те, що Володимир Гнатюк народився в селі Велесневі Монастириського району. Ще до цього моменту, коли мені 19 травня виповнилося 25 років, я не знав, що в моєму селі народився видатний український етнограф і фольклорист, дійсний член Всеукраїнської академії наук. Дивлячись на світлину, я відчув невимовну радість та велике хвилювання: поруч з велетами українського красного письменства Михайлом Коцюбинським, Іваном Франком сидить наш земляк – велеснянин Володимир Гнатюк!

Той день став початком великої події в моєму житті, яка

триває і до сьогодні, бо я почав збирати матеріали про Володимира Гнатюка, а глибоко в моєму серці жевріла таємна надія про створення меморіального музею академіка у його родинному Велесневі.

І вже у вересні 1964 року за проектом Леоніда Мацюка розпочалося спорудження будинку для музею, яке закінчилося у вересні 1967-го.

Від 1 вересня 1964 року до 31 серпня 1968 року я працював старшим піонервожатим у Велеснівській восьмирічній школі, а від 5 березня 1968 року був ще й науковим працівником обласного краєзнавчого музею.

Саме на основі зібраних мною і моєю сестрою Романою оригінальних експонатів старший науковий працівник обласного краєзнавчого музею Ігор Герета та я склали «тематично-експозиційний план Велеснівського етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка». На його основі київські митці – заслужений художник України Ірина Левитська і архітектор Юрій Кисличенко зробили ескізи на художнє оформлення експозиції музею. Світлини виготовив фотограф обласного краєзнавчого музею Валентин

Гнатенко. Оформлення експозиції музею розпочалося 5 травня 1968 року киянами, науковцями Тернополя Ігорем Геретою, Євгеном Харитоновим та мною, групою майстрів-столярів з обласного центру. Фінансування взяв на себе обласний краєзнавчий музей, який очолював тоді Борис Ельгорт. Усі ці чотири місяці в нас вдома перебувало 11 осіб, яким готувала сніданки, обіди, вечері моя сестра Романа – вчителька біології і хімії Велеснівської школи.

На мою адресу приходили унікальні експонати від дочки Володимира Гнатюка Лесі з Парижа, сина Івана Франка – Тараса з Києва, синів Василя Стефаніка – Кирила з Русова та Семена зі Львова, Філарета Колесси – Миколи зі Львова, дочки Михайла Коцюбинського – Ірини з Чернігова, а також дружин письменників Марка Черемшини – Наталії Семанюк зі Снятина, Гната Хоткевича – Платоніди з Криворівні. Приємні вістки отримав і від чеха Франтішека Главачека з Праги, Миколи Мушинки із Пряшева (Словаччина), академіка Петка Атанасова із Софії, швагра академіка – Івана Боднара та його зятя-художника Григорія Смольського, композитора Станіслава Людкевича,

академіка Івана Крип'якевича зі Львова, киянина Михайла Яценка – автора монографії «Володимир Гнатюк: життя і фольклористична діяльність», львів'янина Богдана Романця, народного художника України, академіка Василя Касіяна.

Отож, завдячуючи нашій обласній газеті «Вільне життя» з публікацією статті «Академік Гнатюк» Петра Медведика, що стала першим експонатом етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка у Велесневі, з такою дедикацією: «Народному музеєві Володимира Гнатюка у Велесневі – від автора першої статті про видатного нашого земляка у пресі Тернопільщини. Петро Медведик, 9.05.1966 р.», – розпочалася історія заснування музею академіка Володимира Гнатюка.

Саме публікації у «Вільному житті» та інших матеріалів 60-х років ХХ століття стали основою початку теперішнього етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка у його родинному селі Велесневі.

Остап ЧЕРЕМШИНСЬКИЙ,
засновник і незмінний директор Велеснівського етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка.
Монастириський район.